

הלכות עירובין פרק ג

פרק ג

חילוק ופירוד חצרות

חלון

א.

בין ב' חצרות

חלון שבין שתי חצירות,

אם יש בו ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יתר על זה, והיה קרוב מן הארץ בתוך עשרה טפחים, אפילו כולו למעלה מעשרה ומקצתו בתוך עשרה, או כולו בתוך עשרה ומקצתו למעלה מעשרה -

אם רצו יושבי שתי החצירות לערב כולן עירוב אחד - הרשות בידן, וייעשו כחצר אחת, ויטלטלו מזו לזו.

ואם רצו - מערבין שני עירובין, אלו לעצמן ואלו לעצמן.

היה החלון פחות מארבעה, או שהיה כולו למעלה מעשרה - מערבין שני עירובין, אלו לעצמן ואלו לעצמן:

ב.

בין ב' בתים

במה דברים אמורים, בחלון שבין שתי חצירות, אבל שבין שני בתים, אפילו היה למעלה מעשרה.

וכן, חלון שבין בית לעלייה, אם רצו מערבין עירוב אחד, אף על פי שאין ביניהן סולם, והוא שיהיה בו ארבעה על ארבעה.

היה חלון עגול. אם יש בו כדי לרבע בו ארבעה על ארבעה - הרי הוא כמרובע:

כותל או מתבן

א.

כותל שבין שתי חצירות, או מתבן שבין שתי חצירות, פחות מעשרה טפחים - מערבין עירוב אחד ואין מערבין שנים.

היה גבוה עשרה או יתר על כן - מערבין שני עירובין, אלו לעצמן ואלו לעצמן.

ואם היה ביניהן סולם מכאן וסולם מכאן - הרי הן כפתח, ואם רצו מערבין אחד.

ואפילו היה הסולם זקוף וסמוך לכותל, שהרי אין יכולין לעלות בו עד שיימשך ויתרחק מתחתיו מן הכותל - הרי זה מתיר.

ואפילו לא היה מגיע ראש הסולם לראש הכותל, אם נשאר ביניהן פחות משלשה - הרי זה מתיר, ומערבין אחד אם רצו:

ד.

כותל רחב עם סולם

היה הכותל רחב ארבעה ועשרה סולם מכאן וסולם מכאן, אף על פי שהסולמות מרוחקין זה מזה. אם רצו מערבין אחד.

אין ברוחב הכותל ארבעה,

אם אין בין הסולמות שלשה - מערבין אחד,

היה ביניהן שלשה - מערבין שנים:

בנה מצבה על גבי מצבה בצד הכותל,

אם יש בתחתונה ארבעה - ממעט,

אין בתחתונה ארבעה, ואין בינה לבין העליונה שלשה - ממעט, ואם
רצו מערבין אחד.

וכן במדרגות של עץ שסמכן לכותל:

כותל גבוה שבין שתי חצירות, וזיז יוצא באמצעיתו,

אם נשאר מן הזיז עד ראש הכותל פחות מעשרה - מניח סולם לפני
הזיז, ומערבין אחד אם רצו.

אבל אם הניח הסולם בצד הזיז - אינו ממעט.

היה הכותל גבוה תשעה עשר טפח - מוציא זיז אחד באמצע, ומערבין אחד
אם רצו, שהרי מן הזיז עד הארץ פחות מעשרה, ומן הזיז עד ראש הכותל
פחות מעשרה.

היה הכותל גבוה עשרים טפח - צריך שני זיזין זה שלא כנגד זה, עד שיהיה
בין הזיז התחתון ובין הארץ פחות מעשרה ובין הזיז העליון ובין ראש הכותל
פחות מעשרה, ומערבין אחד אם רצו:

דקל שחתכו וסמכו על ראש הכותל ועל הארץ - מערבין אחד אם רצו, ואינו
צריך לקבעו בבנין.

וכן הסולם כבדו קובעו, ואינו צריך לחברו בבנין.

היו קשין מבדילין בין שתי החצירות, וסולם מכאן וסולם מכא - אין מערבין אחד, שהרי אין כף הרגל עולה בסולם, לפי שאין לו על מה יסמוך. היה הסולם באמצע, וקשין מכאן וקשין מכאן - אם רצו מערבין שנים:

ח.

היה אילן בצד הכותל ועשהו סולם לכותל - אם רצו מערבין אחד, הואיל ואיסור שבות הוא שגרם לו שלא יעלה באילן. עשה אשירה סולם לכותל - אין מערבין אחד, מפני שאסור לעלות עליה מן התורה, שהרי היא אסורה בהנייה:

ט.

כותל שגבוה עשרה, ובא למעטו כדי לערב עירוב אחד. אם יש באורך המיעוט ארבעה טפחים - מערבין אחד. סתר מקצת הכותל עד שנתמעט מעשרה - צידו הקצר נותנין אותו לחצר זו, ושאר הכותל הגבוה לבין שתי החצירות:

י.

נפרץ

נפרץ הכותל הגבוה שביניהן,

אם היתה הפרצה עד עשר אמות - מערבין שני עירובין, ואם רצו מערבין אחד, מפני שהוא כפתח. ואם היתה יתר מעשר - מערבין עירוב אחד ואין מערבין שני עירובין:

יא.

היתה הפרצה פחות מעשר, ובא להשלימה ליתר מעשר - חוקק בכותל גובה עשרה טפחים, ומערבין עירוב אחד.

ואם בא לפרוץ לכתחילה פרצה יתר מעשר בכל הכותל - צריך להיות גובה הפרצה מלוא קומתו:

חריץ

יב.

חריץ שבין שתי חצירות

עמוק עשרה ורחב ארבעה או יתר - מערבין שני עירובין.

פחות מכאן - מערבין אחד ואין מערבין שנים.

ממנוט

ואם מיעט עמקו בעפר או בצורות - מערבין אחד ואין מערבין שנים, שסתם עפר וצורות בחריץ מבוטלין הן. אבל אם מילאהו תבן או קש - אין ממעטין עד שיבטל:

יג.

וכן, אם מיעט רחבו בלוח או בקנה שהושיטו באורך כל החריץ - מערבין אחד ואין מערבין שנים.

וכל דבר הניטל בשבת, כגון הסל והספל - אין ממעטין בו, אלא אם כן חיברו בארץ חיבור שאי אפשר לשמטו עד שיחפור בדקר:

יד.

נתן לוח שרחב ארבעה טפחים על רוחב החריץ - מערבין אחד, ואם רצו מערבין שני עירובין.

וכן, שתי גצוצריות זו כנגד זו, אם הושיט לוח שרחב ארבעה טפחים מזו לזו - מערבין עירוב אחד, ואם רצו מערבין שני עירובין, אלו לעצמן ואלו לעצמן: היו זו בצד זו ואינן בשוה, אלא אחת למעלה מחברתה, אם יש ביניהן פחות משלשה טפחים - הרי הן כגצוצרא אחת,

ואם יש ביניהן שלשה או יתר - מערבין אלו לעצמן ואלו לעצמן:

רוחב הכותל

טו.

כותל שבין שתי חצירות שהוא רחב, והיה גבוה עשרה טפחים מחצר זו ושוה לקרקע חצר שניה - נותנין רחבו לבני החצר שהוא שוה להם, וייחשב מחצירן, הואיל ותשמישו בנחת לאלו ותשמישו בקשה לאלו, נותנין אותו לאלו שתשמישו להן בנחת.

וכן, חריץ שבין שתי חצירות, עמוק עשרה טפחים מצד חצר זו ושוה לקרקע חצר שניה - נותנין רחבו לחצר שהוא שוה לה, מפני שתשמישו נחת לזה וקשה לזה נותנין אותו לאלו שתשמישו להן בנחת:

טז.

היה הכותל שבין שתי החצירות נמוך מחצר העליונה וגבוה מחצר התחתונה, שנמצאו בני העליונה משתמשינן בעביו על ידי שלשול, ובני התחתונה משתמשינן בעביו על ידי זריקה - שניהן אסורין בו עד שיערבו שתיהן עירוב אחד, אבל אם לא עירבו, אין מכניסין מעבי כותל זה לבתים ואין מוציאין מהבתים לעביו:

יז.

חורבה

שני בתים שביניהן חורבה שהיא רשות היחיד.

אם יכולין שניהן להשתמש בחורבה על ידי זריקה - אוסרין זה על זה.

ואם היה תשמישה לזה בנחת, והאחר אינו יכול לזרוק לה מפני שהיא

עמוקה ממנו - הרי זה שהיא לו בנחת משתמש בה על ידי זריקה:

יח.

כל גגות העיר, אף על פי שזה גבוה וזה נמוך, עם כל החצירות, עם כל הקרפיפות שהוקפו שלא לשם דירה שאין בכל אחד מהן יתר על בית סאתים, עם עבי הכתלים שבין החצירות, עם המבואות שיש להן לחי או קורה, כולן רשות אחת הן, ומטלטלין בכולן בלא עירוב כלים ששבתו בתוכן, אבל לא כלים ששבתו בתוך הבית, אלא אם כן עירבו:

יט.

כיצד? כלי ששבת בתוך החצר, בין עירבו אנשי החצר בין לא עירבו - מותר להעלותו מן החצר לגג או לראש הכותל, ומן הגג לגג אחר הסמוך לו, אפילו היה גבוה ממנו כל שהוא או נמוך, ומן הגג האחר לחצר שניה, ומחצר שניה לגג שלישי של חצר שלישית, ומגג שלישי למבוי, ומן המבוי לגג רביעי, עד שיעבירונו כל המדינה כולה דרך גגות וחצירות, או דרך גגות וקרפיפות, או דרך חצירות וקרפיפות, או דרך שלשתן, מזה לזה ומזה לזה. ובלבד שלא ייכנס בכלי זה לבית מן הבתים, אלא אם עירבו כל אנשי המקומות האלו עירוב אחד:

כ.

וכן, אם שבת הכלי בבית והוציאו לחצר - לא יעבירונו לחצר אחרת, או לגג אחר, או לראש הכותל, או לקרפף, אלא אם כן עירבו כל אנשי המקומות שמעבירין בהן כלי זה עירוב אחד:

בור

כא.

בור שבין שתי חצירות - אין ממלאין ממנו בשבת אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים, כדי שיהיה כל אחד ואחד דולה מרשותו. והיכן מעמידין את המחיצה?

אם היתה למעלה מן המים - צריך שיהיה טפח מן המחיצה יורד בתוך המים,

ואם היתה המחיצה כולה בתוך המים - צריך שיהיה טפח ממנה יוצא למעלה מן המים, כדי שתהיה ניכרת רשות זה מרשות זה:

כב.

וכן, אם עשו על פי הבור קורה רחבה ארבעה טפחים, זה ממלא מצד הקורה וזה ממלא מצידה האחר, וכאילו הבדילה חלק זה מחלק זה, אף על פי שהמים מעורבין מלמטה, קל הוא שהקלו חכמים במים:

כג.

באר שבאמצע השביל בין שני כתלי חצירות, אף על פי שהיא מופלגת מכותל זה ארבעה טפחים ומכותל זה ארבעה טפחים - שניהם ממלאין ממנה, ואין צריכין להוציא זיזין על גבה, שאין אדם אוסר על חבירו דרך אור:

כד.

חצר קטנה שנפרצה במלואה לחצר גדולה מבעוד יום,
אנשי גדולה - מערבין לעצמן ומותרין, שהרי נשאר להן פסין מכאן ומכאן,
ואנשי קטנה - אסורין להוציא מבתיהן לחצר שלהן עד שיערבו עם בני
הגדולה עירוב אחד, שדיוורין של גדולה חשובין בקטנה ואין דיורי קטנה
חשובין בגדולה:

כה.

שתי חצירות שעירבו עירוב אחד דרך הפתח שביניהן, או דרך החלון, ונסתם
הפתח או החלון בשבת - כל אחת ואחת מותרת לעצמה, הואיל והותרה
מקצת שבת הותרה כולה.

וכן, שתי חצירות שעירבה זו לעצמה וזו לעצמה, ונפל כותל שביניהן בשבת
- אלו מותרין לעצמן ומוציאין מבתיהם ומטלטלים עד עיקר המחיצה, ואלו
מטלטלין כן עד עיקר המחיצה, הואיל והותרה מקצת שבת הותרה כולה,
ואף על פי שניתוספו הדיוורין, שהדיוורין הבאין בשבת אינן אוסרין:

כו.

נפתח החלון ונעשה הפתח בשגגה, או שעשו גויים לדעתן - חזרו להתרן:

כז.

וכן, שתי ספינות שהיו קשורות זו בזו ועירבו - ונפסקו, אסור לטלטל מזו
לזו, ואפילו היו מוקפות מחיצה.
חזרו ונקשרו בשוגג, חזרו להתרן: